

Konspektas

2 pamoka

Tema: Kino atsiradimas

Kadras iš filmo „Didysis traukinio apiplėšimas“.

Taip pat skaitykite: *Kino priešistorė*

Seniausiu išlikusiu kino filmu laikomas dviejų sekundžių trukmės filmukas - "Roundhay Sodo scena", nufilmuotas išradėjo Louis Le Prince 1888 metais spalio 14 d.

Svarbus išradimas, turėjęs įtakos kino atsiradimui, buvo celiulioidinė juosta, ant kurios buvo galima užfiksuoti paveikslėlių seriją (išradėjas Viljamas Kenedis Loris Diksonas). Ši juosta tapo judančių vaizdų fiksavimo bei projektavimo pagrindu. 1893 m. Pasaulinėje parodoje, vykusioje Čikagoje, Tomas Edisonas (Thomas Edison) pristatė du šios juostos pagrindu sukurtus išradimus: „kinetografą“ (pirmąją kino kamerą) ir „kinetoskopą“ (dežę, kurioje per didinamąjį stiklą buvo galima žiūrėti į apšviestą judančią juostą). Kinetoskopui trumpi filmukai buvo kuriami „Juodojoje Marijoje“ (Black Maria) – pirmojoje pasaulyje kino studijoje. Filmukuose buvo vaizduojamos scenos iš kasdienio gyvenimo, akrobatų pasirodymai, miuzikholų ir bokso scenos.

Kinetoskopai sulaukė sėkmės ir Europoje, tačiau Edisonas JAV jų nepatentavo, nes jie rėmėsi daugeliu kitų išradimų už JAV ribų. Todėl netruko atsirasti įvairių kinetoscopo imitacijų, pavyzdžiui, brito Roberto V. Polo (Robert W. Paul) ir jo partnerio Berto Akreso (Birt Acres) sukurta kamera. Polas norėjo, kad filmus būtų galima demonstruoti ne vienam žiūrovui atskirai, o grupei, tad išrado projektorius ir 1895 m. surengė pirmąjį viešą seansą. Maždaug tuo pačiu metu Prancūzijoje broliai Ogiustas ir Lui Liumjerai (Auguste ir Louis Lumière) išrado „sinematografą“: nešiojamą įrenginį, kuriame buvo kamera, spausdinimo įrankis ir projektorius. 1895 m. pabaigoje Paryžiuje brolių tėvas pradėjo rodyti filmus už pinigus. Liumjerai greitai tapo pagrindiniais kino gamintojais Europoje. Pirmaisiais išgarsėjusiais Liumjerų trumpais kino filmais tapo tokie vaizdai kaip „Darbininkai, išeinantys iš fabriko“ ar „Aplietas laistytojas“. Net Edisonas, iš pradžių skeptiškai žiūrėjęs į filmų projektavimą, pamatęs Liumjerų sėkmę, pradėjo demonstruoti filmus „vitaskopu“. Tačiau Europoje pirmasis viešas kino seansas buvo surengtas Berlyne Makso ir Emilio Skladanovskių (Maxo ir Emil Skladanowsky) aparatu „bioskopu“ (1895 m. lapkritį). Ko gero apskritai pirmasis viešas filmo rodymas įvyko 1894 m. vasario 5 d. Niujorke (prancūzų fotografas Žanas Emė „Akmė“ Le Rua (Jean Aimé „Acme“ Le Roy) savo „nuostabųjį sinematografą“ demonstravo pramogų verslo atstovams).

Pirmieji filmai daugiausiai buvo rodomi laikinai apsistojančių kino rodytojų arba kaip sudedamoji programos dalis vodeviliuose. Filmas trukdavo mažiau nei minutę, rodydavo vieną kasdienio gyvenimo sceną (nufilmuotą iš realybės arba suvaidintą), viešą įvykį, sporto vaizdus arba slapstiko (slapstick) tipo istoriją.

Kinematografinės technikos būdavo mažai arba visai nebūdavo: jokio montažo, kamera statiška, kompozicija teatrališka, neišradinga.